

Міжнародний фестиваль давньої музики у Львові в часи російсько-української війни Lviv Early Music Festival During the Russo-Ukrainian War

УДК 78.07:930.85:323.28(477.83-25)“2022/...” + 316.7

DOI: 10.31500/2309-8813.20.2024.319154

Ганна Іванюшенко

Аспірантка

Інституту проблем сучасного мистецтва

НАМ України

e-mail: i_anna@ukr.net

Hanna Ivaniushenko

Ph.D. Student,

Modern Art Research Institute

of the National Academy of Arts of Ukraine

orcid.org/0009-0005-6423-5452

Анотація. Військові конфлікти, загрози безпеці та нестабільність у будь-якій країні призводять до скасування або обмеження проведення культурних заходів. Діяльність Міжнародного фестивалю давньої музики у Львові в умовах російської агресії дає можливість розглянути форми проведення фестивалів під час війни. Від початку повномасштабного вторгнення у 2022 році Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика стала першою, що відновила свою концертну діяльність. Вже 20 березня 2022 року відбувся перший онлайн-концерт проекту «Україна-2022. Музи не мовчать», що був організований для підтримки музикантів, які залишились в Україні. Формат онлайн-концертів став своєрідною адаптацією філармонії до викликів часу. Частота випусків нових відео і їхня якість зростали, глядацька аудиторія збільшувалась. Протягом 2022 року Львівська філармонія провела три масштабні міжнародні фестивалі. У серпні відбувся традиційний Фестиваль давньої музики у Львові, що від 2022 року отримав статус міжнародного. Саме змішана форма проведення фестивалю (концерти можна було послухати в залі та одночасно вони транслювались на ютубі Львівської філармонії) дала можливість значно збільшити аудиторію фестивалю та сприяла новим творчим контактам. У програмах фестивалю, з одного боку, традиційно широко представлена європейська музика від епохи Середньовіччя до високого бароко, з іншого, — від першого ж фестивалю наявний стійкий інтерес до української музичної давнини. Фестиваль 2022 року привернув увагу міжнародної музичної спільноти та отримав значну підтримку. Завдяки проекту «Україна-2022. Музи не мовчать» вдалося встановити важливі творчі контакти з європейськими музикантами. Вагомим підтвердженням кроскультурної та освітньої місії фестивалю став концерт-закриття за участі Оркестру барокової капели Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка, польської клавесиністки Уршулі Ставіцької та знаного польського диригента Павла Осуховського, присвячений 180-річчю Львівської музичної академії.

Ключові слова: Міжнародний фестиваль давньої музики у Львові, Львівська національна філармонія ім. М. Скорика, проект «Україна-2022. Музи не мовчать», культурна спадщина.

Постановка проблеми. Культурна спадщина є стратегічним ресурсом суспільства, заснованого на демократичних, етичних, естетичних і екологічних цінностях. Як зазначає Наталя Мусієнко, трагічний досвід російсько-української війни, що триває від 2014 року, і особливо повномасштабної фази агресії, що розпочалася 24 лютого 2022 року, довели, що культурна спадщина, її збереження і відновлення є вагомим

складником національної безпеки, адже разом з атакою на українські землі йде атака на ідентичність України [11].

Генеральний директор Львівської національної філармонії імені Мирослава Скорика Володимир Сивохіп у своєму есеї «Сага про війну» підкреслює: «Війна змушує задавати собі низку питань, знаходити на них відповіді, шукати точки опори, сенси й значення не для того, щоб вижити,

а для того, щоб ухвалювати правильні рішення і йти далі. Адже війна — це не тільки потрясіння через велику темряву, а й час, коли ми мусимо знайти майбутнє світло, особисту відвагу й усвідомити власний шлях до перемоги» [13]. За його словами, «музика голосно розповідає про Україну, її традиції та культуру» світовій спільноті.

Військові конфлікти, загрози безпеці та нестабільність у будь-якій країні призводять до скасування або обмеження проведення культурних заходів. Організація фестивалів під час війни є складною справою, пов'язаною з багатьма викликами. Огляд діяльності Міжнародного фестивалю давньої музики у Львові в умовах російської агресії, що дає можливість розглянути форми проведення фестивалів під час війни та проаналізувати їх вплив на культурне життя міста та країни в цілому, визначає **актуальність** теми цієї статті.

Виклад основного матеріалу. Від початку повномасштабної російської агресії у лютому 2022 року Львівська національна філармонія першою відновила свою концертну діяльність. Вже 20 березня відбувся перший онлайн-концерт проекту «Україна-2022. Музи не мовчать», що був організований для підтримки музикантів, які залишились в Україні під час війни.

У концерті взяли участь солісти Львівської філармонії Оксана Рапіта, Мирослав Драган та Наталія Дитюк, модератором став український поет та перекладач Остап Сливинський. Програма, що складалась з творів українських композиторів Миколи Лисенка та Василя Барвінського, справила велике враження на українських та іноземних слухачів ютуб-каналу Львівської філармонії [9]. (Канал був створений у 2011 році, та активне його наповнення розпочалося під час пандемії COVID-19. У той час філармонія впровадила успішну практику проведення прямих трансляцій. Загалом, пандемія COVID-19 мала значний вплив на культуру та мистецтво у всьому світі. Мистецькі заходи, як-от концерти, вистави, фестивалі та виставки, у той період були скасовані або відтерміновані, а художники, музиканти та інші працівники сфери культури стикнулися зі значними проблемами.) В умовах повномасштабної агресії формат онлайн-концертів став гідною відповіддю творчого колективу філармонії

на виклики часу. Поступово частота онлайн-трансляцій, якість відео та кількість переглядів зростали, аудиторія збільшувалась.

Упродовж першого року великої війни в рамках проекту «Україна-2022. Музи не мовчать» відбулося 62 концерти. Виступи проходили наживо у Львівській філармонії та транслювались на її ютуб-каналі. З сайту філармонії можемо дізнатись, що у 2022 році «українські музи» провели три повномасштабні фестивалі [14]:

– 41-й Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози» (20–29 травня) — 11 подій, учасники із чотирьох європейських країн, світові прем'єри, понад пів сотні композицій;

– XIX Міжнародний фестиваль давньої музики під гаслом «На вістрі часу» (9–14 серпня) — 6 концертів, міжнародно визнані артисти та прем'єри для української публіки творів VIII століття;

– 28-й Міжнародний фестиваль сучасної музики «Контрасти» (1–10 жовтня) — 9 подій, колективи з Києва та Одеси, видатні виконавці з-за кордону.

Митці пропагували серед широкої аудиторії маловідому українську музику, проводили особливі події на перетині жанрів та мистецтв, зокрема музично-літературний вечір «Поміж сирен», електроакустичний театралізований перформанс «Голоси», перформанс-прев'ю художньої виставки, створили спільноту кількістю понад 1300 людей з різних країн у фейсбуку та у телеграм-каналі «Україна-2022. Музи не мовчать». Станом на січень 2025 року на ютуб-канал Львівської національної філармонії було підписано 6280 осіб, що свідчить про постійну цікавість до її діяльності та сприяє промоції української культури в світі. За даними, які наводить керівниця літературної частини філармонії Дзвенислава Саф'ян, найактивнішими є слухачі віком від 25 до 44 років, але цікавим є той факт, що третє місце посідає аудиторія віком від 18 до 25 років, що свідчить про сталий інтерес молоді до серйозної музики. Щодо географії підписників, то 62,9 % припадає на українську аудиторію. Можна відзначити сталий інтерес до трансляцій у слухачів зі США (1,6 %), Німеччини (1,5 %), Польщі (1,0 %), Франції (0,8 %). Окрім країн Європи (Велика Британія,

Швейцарія, Словаччина тощо), трансляції проєкту «Україна-2022. Музи не мовчать» активно переглядають в Японії (0,2 % від загалу, або 830 слухачів протягом 2022–2024 років), що свідчить не лише про зростання інтересу до України, а й про важливий внесок музикантів Львівської філармонії в культурну дипломатію.

Також саме завдяки проєкту «Україна-2022. Музи не мовчать» у Львівської філармонії з'явився свій акаунт на платформі Patreon, де слухачі з різних країн матеріально підтримують українських артистів.

У своєму інтерв'ю про діяльність Львівської філармонії під час російсько-української війни її генеральний директор Володимир Сивохіп зазначає: «Українські культурні інституції за рік повномасштабної війни як ніколи рішуче спростували тезу “коли гармати стріляють, то музи мовчать”. Від початку повномасштабного вторгнення музичне життя Львова набрало обертів» [5]. Філармонія від перших же днів війни перетворилась у волонтерський хаб. «Штабом опікувалась громадська організація оркестру INSO-Львів на чолі з Іолантою Пришляк, працювали фахівці, які приймали допомогу і розподіляли її. Практично за два дні партер і нижній поверх філармонії було заповнено. Враховуючи, що концертний зал під час пандемії було частково розібрано, то його теж заповнили речами мілітарного і медичного призначення». Сьогодні у діяльності філармонії, за словами гендиректора, «вагому частку займає архівування маловідомих партитур української музики та їхня популяризація», також оцифровуються ноти українських композиторів, ведеться робота з посилення міжнародного партнерства, налагодження інтернаціональних зв'язків.

Під егідою проєкту «Україна-2022. Музи не мовчать» на базі Львівської національної філармонії в серпні 2022 року пройшов XIX Фестиваль давньої музики у Львові, що відтоді набув статусу міжнародного. За словами програмного директора фестивалю Богдана Сегіна, гасло фестивалю «На вістрі часу» «дає можливість митцям з висоти теперішнього відрефлексувати пройдене і, перебуваючи найближче до нових змін, всупереч небезпекам, рішуче відповісти на виклики часу» [12]. Під час XIX Міжнародного фестивалю

відбулося шість концертів. Концерти можна було послухати в залі та одночасно вони транслювались на youtube-каналі Львівської філармонії. Саме змішана форма проведення фестивальних концертів дала можливість значно збільшити аудиторію фестивалю та сприяла новим творчим контактам. Не менш важливою є і гуманітарна функція. Благодійні пожертви від переглядів були використані для підтримки музикантів, які у воєнний час залишаються в Україні, а частину коштів від продажу квитків було передано на потреби військової частини А 4076, в якій служить учасник фестивалю, виконавець та дослідник давньої української вокально-інструментальної музики Тарас Компаніченко.

У програмах фестивалю, з одного боку, широко представлена європейська давня музика від епохи Середньовіччя до бароко, з іншого, — від першого ж фестивалю спостерігається стійкий інтерес до української музичної давнини, що в основному реалізовувався через жанр хорового співу. Війна кардинально порушила усталені уявлення про давню музику. Якщо на довоєнних фестивалях у програмах превалювали світські жанри, то у 2022 році акцент змістився на драму і епос.

Зокрема, на відкритті XIX фестивалю під акомпанемент ренесансної лютні, барокової лютні, бандури Остапа Вересая, старосвітської бандури та ліри прозвучали українські старовинні канти, лицарські пісні та пісні з рукописних збірників XVII–XVIII століть у виконанні відомого дослідника, кобзаря, засновника ансамблю «Хорея козацька» Тараса Компаніченка, який від перших днів російського вторгнення добровільно вступив до лав ЗСУ. Програма концерту мала символічну назву «Дума-Україна».

Своєрідним музичним мостом до цього концерту стала програма «Дискордія/конкордія», що прозвучала в останній день фестивалю у виконанні ансамблю середньовічної музики «Sequentia». У першій частині концерту було виконано дві сцени з епосу «Беовульф» (анонім, VIII століття, Англія). Друга частина програми під назвою «Пісні бою та кінця часу» містила пісні та інструментальні твори з франкського світу, створені між VIII та X століттями. Спеціально для фестивалю було зроблено переклад

на українську мову. Містичну програму середньовічної музики та поезії під назвою «Слідами Гамельнського Щуролова» представили флейтист Норберт Роденкірхен (Німеччина) та український поет-перекладач Остап Сливинський.

У виконанні солістів Національного будинку музики (Київ) прозвучала програма з промовистою назвою «Lumi, potete piangere» («Очі, повні сліз»). У цій програмі були виконані твори, в яких оспівується любов у всіх її проявах: до Бога, до коханої людини, до музики й, зрештою — до життя. У концерті-преамбулі фестивалю прозвучали шедеври німецької, польської та французької клавесинної музики у виконанні Уршулі Ставицької. Незвичне поєднання шведського народного інструменту та клавесину можна було почути у концерті «Нікельхарпа та клавесин», яку представили Ганна Іванюшенко та Олена Єременко.

Фестиваль 2022 року привернув увагу міжнародного співтовариства та отримав значну його підтримку. Європейські виконавці самі пропонували свої програми та фінансування приїзду. Завдяки проекту «Україна-2022. Музи не мовчать» вдалося встановити важливі творчі контакти із європейськими музикантами. Внаслідок цієї співпраці українські музиканти отримали запрошення на творчу резиденцію в м. Кельн, в рамках якої відбулись спільні майстер-класи, концерти та дискусії з питань розвитку історично інформованого виконавства в Україні. Як результат співпраці з польським Фондом давньої музики (м. Щецин) упродовж травня-червня 2023 року реалізовано проект «4Ukraine. Музичні мости», який передбачав серію онлайн-майстер-класів із інтерпретації давньої музики для учасників Оркестру барокової капели Львівської національної музичної академії ім. М. Лисенка за участі польських музикантів Уршулі Ставицької і Павла Осуховського (м. Щецин) та Гертруд Озе (м. Пазевальк, Німеччина), а також концерт-анонс ювілейного XX Міжнародного фестивалю давньої музики.

Попри всі жахіття російсько-української війни Львівський фестиваль стрімко розвивається. Зокрема, під час проведення ювілейного XX Міжнародного фестивалю в серпні 2023 року два концерти відбулися в Інституті проблем сучасного

мистецтва НАМ України у Києві як результат співпраці ІПСМ та Львівської національної філармонії ім. М. Скорика. Увазі київської публіки музиканти представили дві програми: «Музичні мости» у виконанні львів'ян Сергія Гаврилюка та Ганни Іванюшенко, де прозвучали твори європейських та українських композиторів, а також «Скиталець. Мандрівні пісні середніх віків» у виконанні ансамблю «Sequentia». Учасники цього ансамблю Норберт Роденкірхен та Бенджамін Бегбі у 2022 році вже виступали у Львові, а в серпні 2023-го повернулись до України й дали концерти на сцені Львівської філармонії та в залі ІПСМ у Києві. Символічно, що знайомство цих видатних музикантів з Україною відбулося саме у воєнний час. Разом з ансамблем у Києві виступив також львівський музикант Всеволод Садовий. Норберт Роденкірхен зазначив: «Сподіваюсь, ця жахлива ситуація завершиться — і тоді ми разом збудуємо майбутнє. Важливо підтримувати українських артистів. Світ зміниться через цю війну. Музи ніколи не мають замовкнути. Музика дає нам під час випробувань дещо вкрай необхідне — проти смутку і зневіри» [4].

XXI Міжнародний фестиваль давньої музики у Львові відкрився 31 жовтня 2024 року концертом ансамблю давньої музики Львівської філармонії «Terra Vogossa» із символічною назвою «Музика надії». В анонсі концерту зазначено: «У давнину вірили, що поки людина живе, то повинна жити навіть найменшою надією. Чи не головним сенсом мистецтва зараз є дарувати надію, хай навіть найменшу. Музиканти ансамблю вірять у терапевтичність мелодичних фігур бароко, емоційність та ефектність, якою вражає музика доби» [7]. Своєрідною медіантою фестивалю стала програма італійської духовної музики хору «A capella Leopoldis». Марія Левкович зазначає: «Плетиwo нитки цієї історії бере свій початок від коридорів Львівської національної музичної академії імені Миколи Лисенка, де на той час ще юні дослідники давньої музики — Людмила Капустіна та Роман Стельмащук — відшукували власний шлях до інтерпретації меси Гійома де Машо. Зустрівшись віч-на-віч з нестачею досвіду, навичок та підтримки, музиканти не лише не втрапили запалу, а, навпаки, обрали шлях пролиття

світла на історичне виконавство у Львові. Тож у 2002 році місто отримало перший колектив, який, власне, спеціалізувався на виконанні композицій давньої музики — заснований Романом Стельмашуком ансамбль “A capella Leopoldis»» [8].

Участь цього колективу у XXI едиції фестивалю стала знаком тягlosti традиції, адже протягом своєї 22-літньої історії хор «A capella Leopoldis», що є зараз одним з провідних колективів, які спеціалізуються на історично інформованому виконавстві хорової музики XVI–XVIII століть, нерозривно пов'язаний з діяльністю Львівського фестивалю давньої музики. Саме на фестивалях відбувалися майстер-класи, програми за участі хору та європейських спеціалістів із інтерпретації давньої музики, презентації компакт-дисків, що сприяло розвитку колективу та встановленню міжнародних культурних зв'язків [3]. У своєму інтерв'ю виданню «The Claquers» польський клавесиніст, органіст та диригент Марек Топоровський, який теж був учасником XXI Фестивалю, зазначив: «Колись я вирішив, що для виконання “Месії” в Любліні запрошу польський вокальний ансамбль, спеціалізований у бароковій музиці, і хор “Leopoldis” зі Львова. Мушу сказати, що це був найчудовіший хор, з яким я коли-небудь мав справу. Польські співаки внесли багато технічної майстерності у виконання давньої музики, а українські — неймовірне багатство барв. Я досі пам'ятаю звучання цього змішаного колективу, яке було просто чудовим. Зізнаюся, що дуже хотів би, щоб колись, коли економічні умови між Польщею і Україною дещо зрівняються, таких проєктів стало більше, бо, як мені здається, ми чудово доповнюємо одне одного в емоційному плані» [16].

Ще одним проєктом-підтвердженням кроскультурної та освітньої місії фестивалю став концерт-закриття за участі Оркестру барокової капели Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка, польської клавесиністки Уршулі Ставіцької та знаного польського диригента Павла Осуховського, присвячений 180-літтю Львівської музичної академії. Розглядаючи історію створення, особливості розвитку колективу та концертні програми цього оркестру, можемо стверджувати, що саме участь у концертах Фестивалю давньої музики у Львові дала можливість

творчому колективу набути артистичного досвіду. Фестиваль із його високим виконавським рівнем концертів та майстер-класів став своєрідною творчою лабораторією, що сприяла професійному росту оркестру [2]. Трансляцію цього концерту переглянули 911 підписників із різних кутків світу [1]. Виступ молодих артистів під батогом досвідченого метра отримав схвальні відгуки слухачів як інтернет-трансляції, так і тих, що були безпосередньо на концерті в залі філармонії. Анна Кузик зазначає: «Не може не надихати кількість молодих музикантів, які, історично інформовано виконуючи композиції, дають нове життя для бароко» [6].

Своєрідним продовженням цього проєкту стало запрошення від Павла Осуховського для Оркестру барокової капели на XXII фестиваль давньої музики в м. Щецин (Польща), що свідчить про розвиток міжфестивальних зв'язків та дає надію на подальшу міжнародну співпрацю.

З доповіді Дзвенислави Саф'ян на KyivBaroqueFest у листопаді 2024 року бачимо, що сьогодні філармонія має плідне і вже довготривале партнерство із Фундацією давньої музики (Щецин, Польща), партнерство із Центром давньої музики «Zamus» (2022–2023, Кельн, Німеччина), Фестивалем давньої музики у Стокгольмі (Швеція), Фестивалем камерної музики «Звуки України» у Кельні. За ці роки нашим кредо, зазначає Дзвенислава Саф'ян, стали такі чотири стовпи: відродження невідомих творів української музики — фахова інтерпретація на ґрунті історично інформованого виконавства, яка досягається і через едукативні події, лекції, майстер-класи для виконавців. І, звісно ж, виконання ранньої музики неможливе без захоплення нею, це захоплення наші музиканти-пасіонарії доносять до слухачів через неординарні та актуальні програми.

Висновки. Аналізуючи діяльність Міжнародного фестивалю давньої музики у Львові у 2022–2024 роках, можемо стверджувати, що фестивальний рух у воєнний час допомагає привернути увагу міжнародної спільноти до ситуації в країні, спонукає до гуманітарної допомоги та благодійних ініціатив. Також проведення фестивалів в умовах війни стимулює

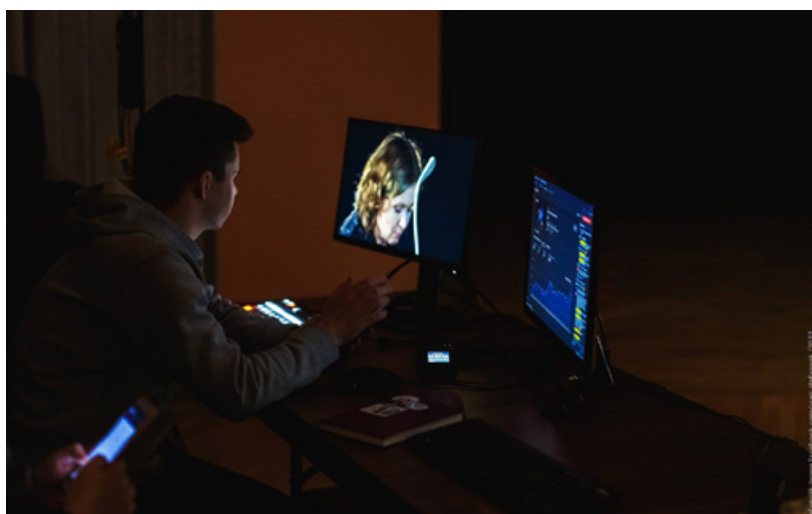
розвиток творчого потенціалу молодих артистів та створює для них нові можливості. Широка підтримка з боку іноземних виконавців на Львівському фестивалі (половина програм відбулися за їх участі) свідчить, з одного боку, про його зрілість, а з другого — про солідарність з українцями у несправедливій війні.

Важливою є роль фестивалю у збереженні культурної спадщини. За Наталею Мусієнко, серед інших форм культурної спадщини можна виокремити нематеріальну (зокрема, виконавське мистецтво) та дигітальну (дигіталізація як засіб збереження) [10]. Своєю діяльністю, зокрема трансляціями концертів, фестиваль сприяє популяризації української культури та її

збереженню в роки війни. Як зазначено на сайті Львівської філармонії, музика відстоює наші переконання, свободу та красу безцінних шедеврів, які ми можемо виконувати в темних, холодних залах у перервах між сиренами — музика діє правдиво і цілюще [15]. Проєкт 2022 року засвідчив одну з найважливіших констант: сила в тому, що ми не дамо музиці припинитись. Українські музи нізащо не замовкнуть. За словами Володимира Сивохіпа, «у творчому професійному сенсі ми зберегли себе, своє реноме і в цьому бачимо майбутнє продовження... усвідомили себе нарешті, своє місце на мапі рідної держави, зрозуміли... значення національної культури в контексті держави» [5].

Перша трансляція проєкту «Україна-2022. Музи не мовчать», виступає піаністка Оксана Рапіга. Фото з архіву Львівської філармонії

Концерт-трансляція 2 квітня 2022 року. Фото Юрія Стефаняка з архіву Львівської філармонії

Концерт-закриття Фестивалю давньої музики у Львові, листопад 2024 року.
Фото з архіву Львівської філармонії

Виступ ансамблю «A capella Leopoldis» на Фестивалі давньої музики у Львові (2023).
Фото Данила Бедрія з архіву Львівської філармонії

ЛІТЕРАТУРА

1. XXI Фестиваль давньої музики у Львові. Закриття // Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика: офіційний сайт. Дата оновлення: 03.11.2024. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=rD9nZWolI37o> (дата звернення: 11.11.2024).
2. Іванюшенко Г. Історично інформоване виконавство як феномен художньої культури України (на прикладі творчої та просвітницької діяльності Оркестру барокової капели Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка) // Сучасне мистецтво. 2023. № 19. С. 153–160. DOI:10.31500/2309-8813.19.2023.294894
3. Іванюшенко Г. Міжнародний фестиваль давньої музики у Львові: етапи становлення // Художня культура. Актуальні проблеми. 2023. Вип. 19. Ч. 1. С. 40–51. DOI:10.31500/1992-5514.19(1).2023.283119
4. Іванюшенко А. Музи не мовчать. Міжнародний фестиваль давньої музики у Львові під час російсько-української війни // Арткурсив. 2024. № 12. С. 6–9. URL: <https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Artkursyv-2024-12.pdf> (дата звернення: 11.11.2024).
5. Котенський А. Володимир Сивохіп: «Ми не мовчимо, ми йдемо до перемоги» // Львівський портал. Дата оновлення: 10.03.2023. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2023/03/10/volodymyr-syvokhip-my-ne-movchymo-my-jdemo-do-peremohy> (дата звернення: 11.11.2024).
6. Кузик А. Музика, що зіцілює: про Фестиваль давньої музики у Львівській філармонії // Збруч. Дата оновлення: 10.11.2024. URL: <https://zbruc.eu/node/119944> (дата звернення: 11.11.2024).
7. Левкович М. XXI Фестиваль давньої музики у Львові. Відкриття. Музика надії // Львівська філармонія: YouTube-канал. Дата оновлення: 31.10.2024. URL: <https://philharmonia.lviv.ua/event/khkh-mizhnarodnyj-festyval-davnoi-muzyky-u-lvovi-vidkryttia-muzyka-nadii/> (дата звернення: 11.11.2024).
8. Левкович М. XXI Фестиваль давньої музики у Львові. А capella Leopoldis // Львівська філармонія: YouTube-канал. Дата оновлення: 01.11.2024. URL: <https://philharmonia.lviv.ua/event/khkh-festyval-davnoi-muzyky-u-lvovi-a-cappella-leopolis/> (дата звернення: 11.11.2024).
9. Lysenko, Varvinsky. Muses Are Not Silent // Львівська філармонія: YouTube-канал. Дата оновлення: 20.03.2022. URL: https://www.youtube.com/watch?v=KhA-G79nP_Y (дата звернення: 11.11.2024).
10. Мусієнко Н. Європейський рік культурної спадщини: історія, мета та стратегічні завдання // Художня культура. Актуальні проблеми. 2019. Вип. 15. Ч. 2. С. 35–40. DOI:10.31500/1992-5514.15(2).2019.186123
11. Мусієнко Н. Культурна спадщина України в контексті російсько-української війни // Художня культура. Актуальні проблеми. 2023. Вип. 19. Ч. 2. С. 40–52. DOI: [https://doi.org/10.31500/1992-5514.19\(2\).2023.294622](https://doi.org/10.31500/1992-5514.19(2).2023.294622)
12. Саф'ян Д. Україна. Музи не мовчать // Телеграм. Дата оновлення: 29.07.2022. URL: <https://t.me/musesarenotsilent/103> (дата звернення 11.11.2024).
13. Сивохіп В. Сага про Війну — від «маршу Радецького» до Запорізького Маршу // Збруч. Дата оновлення: 06.01.2024. URL: <https://zbruc.eu/node/117421> (дата звернення: 11.11.2024).
14. 4000 підписників на YouTube-каналі Львівської філармонії // Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика: офіційний сайт. Дата оновлення: 15.12.2022. URL: <https://philharmonia.lviv.ua/media/4k-subscribers-youtube/> (дата звернення: 11.11.2024).
15. Шлях проекту «Музи не мовчать» у 2022 році // Львівська національна філармонія імені Мирослава Скорика: офіційний сайт. Дата оновлення: 05.01.2023. URL: <https://philharmonia.lviv.ua/media/2022-muses-are-not-silent/> (дата звернення: 11.11.2024).
16. Шпинда О. Марек Топоровський про давню музику, історичні інструменти, навчання аматорів і польсько-українські зв'язки // The Claquers. Дата оновлення: 01.11.2024. URL: <https://theclaquers.com/posts/13930> (дата звернення: 11.11.2024).

REFERENCES

1. XXI Festyval davnoi muzyky u Lvovi. Zakryttia. (2024, November 3). [XXI Lviv Early Music Festival. The Closing Ceremony]. *Lviv Myroslav Skoryk National Philharmonic: official website*. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=rD9nZWol37o> [in Ukrainian].
2. Ivaniushenko, H. (2023). Historically Informed Performance as a Phenomenon of Artistic Culture of Ukraine (on the Example of Creative and Educational Activities of the Baroque Chapel Orchestra of the Mykola Lysenko Lviv National Music Academy). *Contemporary Art*, 19, 153–160. DOI:10.31500/2309-8813.19.2023.294894 [in Ukrainian].
3. Ivaniushenko, H. (2023). Lviv Early Music Festival: Stages of Development. *Artistic Culture. Topical Issues*, 19 (1), 40–51. DOI:10.31500/1992-5514.19(1).2023.283119 [in Ukrainian].
4. Ivaniushenko, H. (2024). Muzy ne movchat. Mizhnarodnyi festyval davnoi muzyky u Lvovi pid chas rosiisko-ukrainskoi viiny [Muses Are Not Silent. International Lviv Early Music Festival During the Russo-Ukrainian War]. *Artkursyv*, 12, 6–9. Retrieved from <https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Artkursyv-2024-12.pdf> [in Ukrainian].
5. Kotenskyi, A. (2023, March 10). Volodymyr Syvokhip: «My ne movchymo, my ydemo do peremohy» [Volodymyr Syvokhip: “We Are Not Silent, We Are Going to Win.”] *Lvivskyi portal*. Retrieved from <https://portal.lviv.ua/news/2023/03/10/volodymyr-syvokhip-my-ne-movchymo-my-jdemo-do-peremohy> [in Ukrainian].
6. Kuzyk, A. (2024, November 10). Muzyka, shcho ztsiliuie: pro Festyval davnoi muzyky u Lvivskii filarmonii [Music that Heals: About the Early Music Festival at the Lviv Philharmonic]. *Zbruch*. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/119944> [in Ukrainian].
7. Levkovych, M. (2024, October 31). XXI Festyval davnoi muzyky u Lvovi. Vidkryttia. Muzyka nadii [Lviv Early Music Festival. The Opening Ceremony. Music of Hope]. *Lviv Philharmonic YouTube*. Retrieved from <https://philharmonia.lviv.ua/event/khkh-mizhnarodnyj-festyval-davnoi-muzyky-u-lvovi-vidkryttia-muzyka-nadii/> [in Ukrainian].
8. Levkovych, M. (2024, November 1). XXI Festyval davnoi muzyky u Lvovi. A capella Leopoli [Lviv Early Music Festival. A capella Leopoli]. *Lviv Philharmonic YouTube*. Retrieved from <https://philharmonia.lviv.ua/event/khkh-festyval-davnoi-muzyky-u-lvovi-a-cappella-leopolis/> [in Ukrainian].
9. Lysenko, Barvinsky. Muses Are Not Silent (2022, March 20). *Lviv Philharmonic YouTube*. Retrieved from https://www.youtube.com/watch?v=KhA-G79nP_Y [in Ukrainian].
10. Moussienko, N. (2019). European Year of Cultural Heritage: History, Purpose and Strategic Objectives. *Artistic Culture. Topical Issues*, 15(2), 35–40. DOI:10.31500/1992-5514.15(2).2019.186123 [in Ukrainian].
11. Moussienko, N. (2023). Cultural Heritage of Ukraine in the Context of Russo-Ukrainian War. *Artistic Culture. Topical Issues*, 19 (2), 40–52. DOI: [https://doi.org/10.31500/1992-5514.19\(2\).2023.294622](https://doi.org/10.31500/1992-5514.19(2).2023.294622) [in Ukrainian].
12. Safian, D. (2022, July 29). Ukraina. Muzy ne movchat [Ukraine. The Muses Are Not Silent]. *Telegram*. Retrieved from <https://t.me/musesarenotsilent/103> [in Ukrainian].
13. Syvokhip, V. (2024, January 6). Saha pro Viinu—vid “marshu Radetskoho” do Zaporizkoho Marshu [The Saga of the War—from the Radetsky March to the Zaporizhzhia March]. *Zbruch*. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/117421> [in Ukrainian].
14. 4000 pidpysnykiv na YouTube-kanali Lvivskoi filarmonii (2022, December 15). [4000 Subscribers on the YouTube Channel of the Lviv Philharmonic]. *Lviv Myroslav Skoryk National Philharmonic: official website*. Retrieved from <https://philharmonia.lviv.ua/media/4k-subscribers-youtube/> [in Ukrainian].
15. Shliakh proiektu “Muzy ne movchat” u 2022 rotsi (2023, January 5). [The Path of the “Muses Are Not Silent” Project in 2022]. *Lviv Myroslav Skoryk National Philharmonic: official website*. Retrieved from <https://philharmonia.lviv.ua/media/2022-muses-are-not-silent/> [in Ukrainian].
16. Shpynda, O. (2024, November 1). Marek Toporovskyi pro davniu muzyku, istorychni instrumenty, navchannia amatoriv i polsko-ukrainski zv'iazky [Marek Toporowski Talks About Early Music, Historical Instruments, Teaching Amateurs, and Polish-Ukrainian Relations]. *The Claquers*. Retrieved from <https://theclaquers.com/posts/13930> [in Ukrainian].

HANNA IVANIUSHENKO

LVIV EARLY MUSIC FESTIVAL DURING THE RUSSO-UKRAINIAN WAR

Abstract. Military conflicts, security threats, and instability often lead to the cancellation or restriction of cultural events. The activities of the International Lviv Early Music Festival, in the context of Russian aggression, offer a valuable opportunity to explore how festivals can be held during wartime. Since the onset of the full-scale invasion in 2022, the Lviv Myroslav Skoryk National Philharmonic was among the first to resume concert activity. On March 20, it launched the project *Ukraine–2022: The Muses Are Not Silent* with its first online concert, supporting musicians who remained in Ukraine during the war. The online format became the Philharmonic’s adaptation to the new realities. Over time, both the frequency and quality of the videos increased, as did audience engagement. In 2022, the Lviv Philharmonic hosted three major international festivals. Among them was the traditional Lviv Early Music Festival, which, in 2022, received international status. Its hybrid format—live performances in the hall simultaneously broadcast on the Philharmonic’s YouTube channel—significantly expanded the festival’s audience and enabled new creative collaborations. While the festival traditionally presents a wide spectrum of European music from the Middle Ages to the High Baroque, there has been a consistent focus on Ukrainian musical heritage since its inception. The 2022 edition drew the attention of the international music community and garnered substantial support. Through *Ukraine–2022: The Muses Are Not Silent*, meaningful creative ties with European musicians were established. A significant affirmation of the festival’s cross-cultural and educational mission was the closing concert, dedicated to the 180th anniversary of the Lviv Music Academy and featuring the Baroque Chapel Orchestra of the Mykola Lysenko Lviv National Music Academy, Polish harpsichordist Urszula Stawicka, and acclaimed Polish conductor Paweł Osuchowski.

Keywords: Lviv Early Music Festival, Lviv Myroslav Skoryk National Philharmonic, “Ukraine-2022. Muses Are Not Silent” Project, cultural heritage.

Стаття надійшла до редакції 12.11.2024.

Стаття прийнята до друку 15.11.2024.

Дата публікації: 18.11.2024.

© Ганна Іванюшенко 2024